

12 augustus, ds. Holtrop

Schriftlezing O.T. Deuteronomium 5 : 12 – 16

Schriftlezing N.T. Lukas 13 : 10 - 17

Lieve Gemeente,

Vorige week liet ik iets staan bij de schoentechnicus in Amersfoort en vroeg telefonisch of er misschien toevallig één van de meisjes in Maarn woonde, die het voor me mee kon nemen. Wèl iemand in Wageningen, die best over Maarn wilde rijden. Het was toevallig mooi weer, zoals nu en ik zorgde dat er wat lekkers stond op het terras en toen ze kwam, raakten we direct aan de praat. Ze vertelde dat ze een week geleden was verhuisd en dat ze elke dag na haar werk aan het klussen was, verven, behangen... Alleen 's Zondags doe ik het niet, zei ze en ik wil ook niet dat mijn vrienden me dan komen helpen.

Waarom niet? Vroeg ik effen. Oh, Zondag wil ik niet doorjakkeren, maar pauzeren, even tot rust komen.

Ik zei haar: dat is ook toevallig, ik ben net een preek aan het voorbereiden over de "Zondagsheiliging", Ben jij kerkelijk? Ja, dat was ze en er volgde een lang gesprek over de kerkgang en geloof en over de jeugd in de kerk.

Het verrast me, zoals ze sprak over de Zondag, het had niets krampachtigs of wettisch, maar ze zei: pauzeren, even ophouden, precies wat "sabbat" in het Hebreeuws betekent: ophouden.

In het dagblad Trouw staan wel interviews door Arjan Visser over de 10 geboden en het valt me altijd op dat mensen, die geïnterviewd worden, aan een bijzondere Zondag als rustdag geen boodschap hebben. Het is een dag als andere dagen. Nu zijn het ook meestal geen gelovigen, die hij interviewt.

Hoe je de Zondag beleeft hangt voor een groot deel af aan je opvoeding.

Hoe is voor u de Zondag? Is het pauzeren en tot rust komen? Even opladen? Voor veel mensen is het alleen uitblazen. Een week lang tot over je oren in het werk zitten en dan wil je 's Zondags wel uitslapen, brunchen, kranten en tijdschriften bijlezen, misschien een eindje fietsen of lopen. Misschien ook is het een sportdag, om eens even lost te komen van alles.

Het kan voor velen ook een saaie dag zijn, misschien omdat vroeger een heleboel niet mocht – ook dat hangt met opvoeding samen- maar ik denk ook aan ouderen, voor wie de Zondag stil is, iedereen is er op uit en zelf ben je niet mobiel meer.

Welk gevoel geeft u de Zondag? U bent nu naar de Kerk gekomen en daarna? Is het dan verder wat uitblazen of...is het op adem komen, nieuwe adem zoeken? En heeft dit uur in de Kerk daar mee te maken?

We lazen uit het boek Deuteronomium een vers uit de z.g. 10 geboden, die Mozes uit naam van God als leefregels van vrijheid aan het volk meegaf: “Neem de Sabbat in acht, zoals de Heer, uw God, u heeft geboden, het is een heilige dag!”

Zo staat het in de Nieuwe Bijbelvertaling. Dat is heel jammer, want het is een verkeerde vertaling. Er zou moeten staan: “Gedenk de dag van de Sabbat, heilig die!” De dag zelf is geen heilige dag, zoals het Bijbelgenootschap suggereert, alsof het een eigenschap van die dag is, die we daarom moeten respecteren. Neen, u en ik moeten er een bijzondere dag van maken, die dag apart stellen van de andere dagen. Dat is in Bijbelse taal “heiligen”. Het is een werkwoord! Op die dag zul je dus andere dingen moeten doen dan op andere dagen, heiligen is apart stellen. Maar het werkwoord heeft nog een tweede betekenis, n.l.”: sterk maken, gewicht geven”. Je zult die ene dag gewicht geven, dàt gewicht, waardoor de weegschaal van je leven weer in evenwicht komt. Want elke keer slaat die weegschaal van ons leven door, er is zoveel ballast, wereldnieuws, werk, zorgen, angsten, onzekerheden, spanningen over gezondheidsproblemen, eenzaamheid, geldzorgen, zoveel ballast, die de weegschaal éézijdig doet doorslaan.

En nu, elke week van dat belaste leven zal één dag mogen worden afgezonderd om weer in balans te komen, om het juiste gewicht te vinden waardoor het evenwicht wordt hersteld.

Israël heeft dit ritme van 6 dagen werken, één dag rust als volkskenmerk van Godswege beleefd, van God, de Schepper, die zelf immers rustte op de 7de dag en die dag heiligde. Het heeft begrepen dat als je zonder ophouden je laat drijven door de wereldse orde, dat je dan weer slaaf wordt, slaaf van het werk, de zorgen, de consumptiemaatschappij, het winstbejag, spanningen en

angsten, dat je vergeet dat je als een bevrijd mens mag leven, met telkens van God gegeven nieuwe adem! Het heeft begrepen dat je weer terug zou vallen in de slavernij, waaruit God je juist bevrijd heeft. En er moet tijd vrijgemaakt worden om daar aan te denken. Eén dag om daar bewust mee bezig te zijn. Als Israël het bevrijdingsverhaal uit het verleden gedenkt, voelt het zich zozeer daar in opgenomen, dat het de eigen bevrijding wordt.

Ooit hoorde ik een Joodse vrouw het verhaal van de uittocht uit Egypte vertellen. Ik weet niet of dat ooit hier in Olst was, ik denk het wel, bij de Vrouwenvereniging of bij de Jonge Kerk. Ze vertelde het verhaal van Mozes en het volk en ineens zei ze héél gepassioneerd :” en gesjouwd dat we hebben door die woestijn..!” Ze voelde het als haar eigen verhaal van bevrijding. En dat gevoel legde een zwaar gewicht in haar éézijdig doorgeslagen weegschaal. In dat verhaal vond zij, als Joodse vrouw met al haar oorlogservaringen, nieuwe adem om verder te leven.

Israël rustte op de 7de dag, maar het is de vraag of het ook nieuwe adem kreeg... Helaas voegden de Schriftgeleerden bij deze leefregel “de Sabbat te heiligen” nog een lijst van geboden toe, uit angst dat de vrijheid misbruikt zou worden en zo werd de Sabbat een prestatiedag van vroom geloof i.p.v. een dag van bevrijding, waarop men mocht opademen. Zo is in veel kringen ooit ook de Zondag verworden.

Lukas laat ons een vrouw zien, die al 18 jaar lang zo zwak was, dat ze kromgegroeid was en niet meer rechtop kon staan. Luisterend naar dit verhaal zie ik deze vrouw langzaam worden tot model van de mens, die de kracht mist om overeind te komen, omdat hij uit balans is. Ik hoor er zo nu en dan mijn eigen verhaal in als verdriet mij overvalt en u misschien het uwe.

Het leven is zo wisselend en de samenleving vol bedreiging, in de grote wereld, maar ook in ons kleine bestaan. De samenleving is zo opgewonden. Er is zoveel opgekropte woede en machteloosheid. Het is niet eenvoudig om met hoop en vertrouwen te leven, uitzicht te houden en rechtop door het leven te gaan. We voelen ons vaak opgejaagd, we worden geleefd, we worden overspoeld door plichten en zorgen. We worden in de maatschappij van het kastje naar de muur gestuurd, we telefoneren naar instanties en krijgen geen antwoord of “vele wachtenden voor u”. We botsen tegen de bureaucratie op, staan voortdurend in de file en de agressie groeit in de opéénstapeling van ergernissen...Een geest

van onmacht belet ons om op te staan uit deze doodsgebieden van ons doordeweekse leven. Zes dagen is genoeg, één dag ophouden! We denken: “en gesjouwd dat we hebben door de woestijn van de afgelopen week”! , nú mag ik leven als een bevrijd mens, met nieuwe adem, zó mag ik de Zondag heiligen! Vandaag mag ik tijd nemen om aan God te denken. De weegschaal dát gewicht laten geven waardoor ik weer in balans kom.

De Sabbat is voor Christenen de Zondag geworden, dag van Pasen, dag van Opstanding! Vóór ons staat de Paaskaars stil te branden en hier wordt ons toegeroepen hoe het verhaal van de Grote Bevrijding ons eigen verhaal kan worden. Hoe de grote Opstanding van Jezus vertaald kan worden naar ons eigen leven, in kleine overwinningen over dode momenten, in opstaan uit blokkades van ergernissen en woede, om los te komen van negatieve gedachten, om vrij te worden van elke vorm van verslaving, waar door je geleefd wordt i.p.v. te leven in de ruimte van de liefde en de zorg van God.

We zijn niet geroepen om verkromd te leven, met de blik naar beneden, maar ons te laten oprichten met de blik omhoog en God te loven en oog te hebben voor de mensen om ons heen en er te zijn voor hen. Eén dag om het leven te “heiligen”, om de dag sterk te laten maken, om aan God te denken en met ogen van het geloof naar de wereld te kijken en naar je eigen leven, om te deken aan je relaties, aan de mensen van wie je houdt, thuis in het gezin, je familie, je vrienden, collega’s, misschien ook te denken aan mensen waar je moeite mee hebt en waarmee misschien iets rechtgezet zou moeten worden, namen van mensen, die we straks misschien noemen in ons stille gebed tot God.

Ik denk dat we het broodnodig hebben om één dag te “heiligen”, apart te stellen en ons open te stellen voor dat andere gewicht, dat God ons wil geven om in balans te komen en de weekse dag daarmee “in te kleuren”.

Dat de genezing in ons verhaal op Sabbat plaats vond is niet toevallig. Ja, de overste van de Synagoge nam het Jezus kwalijk. Het was werken en dat mocht niet op Sabbat. Die genezing had best een dagje kunnen wachten, de ziekte had al 18 jaar geduurd! Maar Jezus laat zien dat genezing bij uitstek hoort bij de viering van de bevrijdingsdag : nieuwe adem krijgen, opgericht worden en dan vanuit je eigen bevrijding anderen te bevrijden, op te richten, te genezen.

Vanmorgen zijn we hiernaartoe gekomen, ieder met zijn/haar eigen levensverhaal en de eigen ballast. We kijken naar de Paaskaars, die elke Zondag onder ons brandt. In dat licht worden wij aangeraakt door de Opgestane Heer, die zijn handen om ons leven legt, als om het leven van de kromgegroeide vrouw. “Hij legde haar de handen op” en hij wil ons sterken en genezen en ons

brengen in het krachtenveld van zijn grote Bevrijding, de Opstanding en zo verbindt hij ons met God en mensen.

Lieve Gemeente: Gezegende Zondag! AMEN